

Pozsonyi ösztöndíjasok

Riba Etelka

Fuhl Imre

Fábíán Éva

Riba Etelkát és Fuhl Imrét és engem nemcsak az köt össze, hogy állami ösztöndíjasként mindhárman Szlovákiában végeztük el tanulmányainkat, hanem az is, hogy hazatérésünk után a magyarországi szlovák nemzetiséggel összefüggő munkakörben helyezkedtünk el. Riba Etelka és Fuhl Imre ugyan más-más szakon végeztek, mégis egy ideig együtt dolgoztak a Ludové noviny, a magyarországi szlovákok hetilapja szerkesztőségében.

Riba Etelka, az Országos Szlovák Önkormányzat alelnöke, a pozsonyi Comenius Egyetem szlovák – történelem szakán végzett. Egyetemi tanulmányai után azonnal újságíró-gyakornokként kezdett el dolgozni. Szerkesztőségi munkája mellett végezte el a Magyar Újságírók Országos Szövetségének újságíró-tanfolyamát. 1983-ig dolgozott a Ludové noviny-nál, majd a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége sajtó-, később kulturális referense lett. Amikor 1995-ben megalakult az Országos Szlovák Önkormányzat, őt bízták meg a hivatalvezetői feladatok ellátásával. A szlovák nyelvet tökéletesen beszéli, nagyon sokat tolmácsol, s fordít. Legtöbbször magyarról szlovákra ültetett át szövegeket, például egy történelemtankönyvet is. Amint mondja: mindössze ennyi fűzi a történelemtanításhoz, mélyebben sajnos nem foglalkozott vele. Tanárként egyetlen ajánlatot kapott: középiskolai kollégiumi nevelőnek kérték fel a békéscsabai szlovák iskolába, de ezt más tanácsára nem fogadta el. A Ludové noviny-hoz Szlovákiából került. Soha eszébe sem jutott, hogy kint maradjon. Ezt a határozatok is szabályozták: ha egy állami ösztöndíjas a tanulmányai befejeztével nem tért haza, akkor vissza kellett fizetnie az ösztöndíj bizonyos részét. Legtöbb barátja egyébként Jugoszláviából érkezett Pozsonyba. „Ha odavitték volna feleségnek, bizonyára elmegyek” – mondja.

*

Fuhl Imre, a Ludové noviny főszerkesztője. Ő volt az egyetlen, aki 1983 és 1985 között úgynevezett *ingázó ösztöndíjas* volt. Már meg kellett kezdenie a munkát az újságnál, mert Fuzík János – aki jelenleg az Országos Szlovák Önkormányzat elnöke, s szintén Pozsonyban végzett újságírás szakon – Szegedre költözött, hogy

ott beindítsa a Magyar Televízió szlovák nyelvű adását a „Naša obrazovka – A mi képernyőnk” című műsort. (A mai Domovina elődjét). Fuhl Imre három évet nappali tagozaton, a további kettőt levelezőn végezte. Nem tudta, mi az újságírás. Azt mondja: pontosan ezért választotta ezt a szakmát, bár némi gyakorlata azért volt, hiszen ő volt a budapesti szlovák iskolában elsőként megjelenő „Plamienok” diákújság főszerkesztője. Eleinte némi anyagi előnye származott az ösztöndíjból, a legnagyobb haszna mégis a nyelvtudás lett. „Újratanultam az anyanyelvemet” – mondja.

*

Amikor egy nemzetiségi gimnáziumban végzett diák úgy dönt, hogy tanulmányait anyaországában folytatja, nincs igazán sok választási lehetősége: lehet szlovák szakos, vagy a szlovákot párosíthatja egy másik szakkal. Különbözeti vizsgák sorozata fogadja a szlovákiai egyetemen végzetteket. Mégis sokan választják Szlovákiát. Én is így voltam ezzel. Bár, az igazat megvallva, nem is merült fel bennem más egyetem, csak a pozsonyi Comenius. Amikor 1994-ben elvégeztem a budapesti szlovák gimnáziumot, nem is adtam be máshová a jelentkezési papírjaimat, csak az ösztöndíjbizottsághoz. A felvételi vizsgákon megfeleltam, mehettem Pozsonyba. Kicsit különös volt. Itthon hozzá voltam szokva a „másságomhoz”, de nem igazán számítottam arra, hogy Szlovákiában magyarnak hisznek majd. Többször megtörtént, hogy amíg a tanárom nem tudta meg, honnan érkeztem, semmi gond nem volt, ám ahogy rájött, hirtelen „nem értette” amit mondok, vagy amit leírtam. Ahogy ezen túltettem magam, az „enyém lett” Pozsony. Évfolyamtársaimmal – akik között jugoszláviaiak is voltak – kihasználtunk mindent, amit a szlovák főváros nyújtani tudott. Mozi, színházba és koncertekre jártunk.

Pozsony nekem is főleg a *nyelvi biztonságot* jelentette. Fuhl Imre szavaival élve, újratanulhattam az anyanyelvem, s amikor hazajöttem, ezt a tudást hasznosítottam. Most én is újságíró vagyok.

Fábíán Éva